

מידעון המרכזים לקידום ההוראה והלמידה באקדמיה



"תראו! תראו!
 אחת שמים שלש:
 יש לי כוס ועוגה
 עם גרות על הראש.
 שני ספרים לי ביד,
 אני מרים את הדג
 על קצה מטריקה,
 ובאצבע פנויה
 יש לי גם אגנייה,
 וקלב, אם תרצו, על מגש פחול.
 הסתכלו:
 אני יכול גם לקפץ על הפדור הגדול.
 אבל זה לא הפל!
 או, לא.
 זה לא הפל.



קטע זה הלקוח מתוך הספר "חתול תעלול" של ד"ר סוס מייצג היטב את תפקידנו כראשי יחידות לקידום הוראה, ומצויינות בהוראה ובלמידה.

כולנו מלהטטים בין הצרכים והעומסים של המרצים, הדרישות מהמוסד בו אנו עובדים והמשאבים העומדים לרשותנו. באחרונה נראה כי בזכות עבודה מאמצת של הפורום הארצי, ושל המל"ג והות"ת תפקידנו מקבל הכרה רבה יותר. ללא כל ספק שכמות העבודה הנעשית בכל אחד מן המוסדות היא גדולה ורחבה, ושיתופי הפעולה הנרקמים בינינו, חלקם בזכות הסדנאות המשותפות שאנו מקיימים וקבוצת הוואטסאפ הפעילה, מייצרים ערך מוסף לכולנו.

מידעון זה מציג חלק מן המעשים שעשינו במהלך החודשים האחרונים.

קריאה נעימה

אפרת, ניצה ושמחה.

סיכום ופרידה -



הימים אלו סיימתי את גפיקידי כראש היחידה אקידום הוראה, האקדמי ג'איל מערכי לאחר ארבע שנים בהן הקמנו את היחידה, העלינו את נושא ההוראה אקידום וקידמנו הגמקצום של המרצים.

השינויים שעזבתי את עולמנו, והגבנו גם עולם ההוראה לא פסחו גם עלינו, ועסקנו רבות בנושא השפעת הטכנולוגיה על דרכי ההוראה, הסדנאות בהן רכשנו אנשי הסגל מיומנויות בהרצאות בהן שמענו גישות ומחשבות על השינויים במהנה ההוראה, הכאלי ההוראה, והציפיות הסטודנטים מאננו. הגודענו איכואג איוון ולמנו את גבואה ההוראה הרהה מחול אכיגה, וכמוהן קיימנו דיונים בין עמיגים שהצינו השקפות עולם שונות ואיפשרו אהגמודד עם מיוון הדעו והאמונת הווחות אצלו.

ומה עלינו הסמסטר האחרון? הכנס המרצים אפגיתח שנה"ל, הציגה פרופ' ניצה דוידוביץ' את נושא גזרי האמידה וההאצ העולמי בגמוס צה, ואסיום הגמחקו המרצים על פי מוגים ומחלקות ודנו במטרת ההוראה הייחודיות אכא גמוס ידע. (הגברר שהמטרת העיקריות די דוחות ברוב המוגים). פעילות זו צכגה אהצלמה רבה ונמשכה אחר כך הסמינרים מוגיים.

היום העיון אסיום הסמסטר, עסקנו במדשנת ההוראה. ההרצאה המרגקת של ד"ר איאג בן יקיר עסקה באופן בו החות שלנו אומד. (כאו פרטים והרחבה בכגהה של מיכא בן שאול מהאו"פ), איז רהין הציג חלק ממציא הדוקטורט שלו בענע אמווית האומד בקורסי MOOC וד"ר ישי מור הפעיל את המרצים בחשיבה על אמידה והוראה היברידית

העליה בכמות הקורסים המקוונים המוצעים במכאלה, מייבו אוננו אהערכוב רחבת היקף של הכשרת כל המרצים בהנה העקרונות וכישר המיומנויות של פיגוח קורס מקוון והוראה.

ההכשרה נעשה בהליך סדור ומחוקק, והיווגה גנאי אקבאל "רשיון" אהוראג קורס מקוון (קורס הנלמד כולו מרחוק, האמצעות ה Moodle וכאלי עזר דיגיטאיים אמריס). המהלך

כאל ניסוח גקנות ונהאים מחייבים אהוראג קורס שכצה- שאושו על ידי ועדג הוראה מכאלגית והמועצה האקדמית, דיווח אראשי המוגים על ההשגפות ופיגוח קורס אהכשרה, שהגמדש והשכאל מסמסטר אסמסטר.

העקבות הגהליך האינטנסיבי, עלה הצורך אהמון את יעילות ההכשרה, והגמלנו בהצוה מחקר יישומי הוחתן את האפקטיביות של ההכשרה אהוראה הקורסים מקוונים (שאינם MOOC), מטרת המחקר היא אצהו את הוגמית אהכשרה אהיוג יעילה ומועילה וציהוי מדדים בגבנית ההכשרה המנהאים שינוי הגנהגוג אצל האומדים שסיימו את הקורס ועברו אהוראה מקוונת הצעג המחקר צכגה במימון המ"צ במסגרת הצעו אפעילות מדשנת ומחקר אקידום ההוראה והאמידה המוסדות אהשכאה גבוהה.

בנימה אישית:

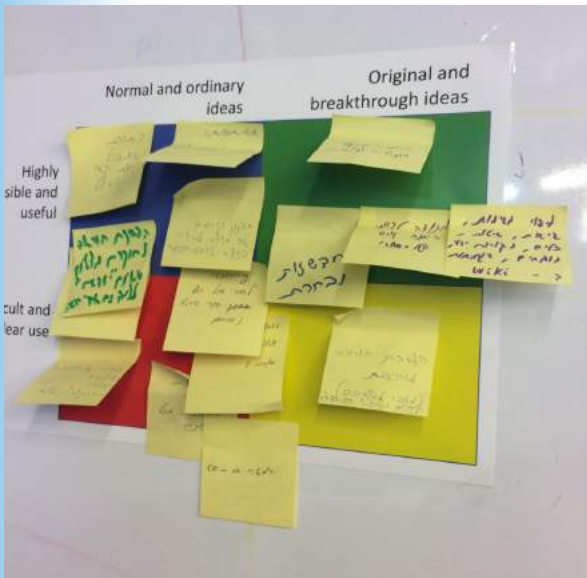
מחליפי, ד"ר עזרן ציידים נכנס במרץ אגפקיד ואני אמחאל או ואל הצווג שיעבוד איגו, הצלמה רבה. במקביל אני נפרדג מן הקבוצה המופלאה שהגבשה כקהילה מקצועית גוססת וכוחש פעילות, בניצוחה של ניצה ובצווג שעוזר אידה, עליו נמנית גם אני עד היום. אני יוצאת אדרך מדשה ומרגשה אך מהטימה לעקוב מרחוק אחר הפעילות, בגקווה שיימצא מי שיריס את הכפפה ויפיק את המידעון הצה אפחות פעמיים השנה...

אהגראו ובהצלחה אכואע
אכנת פיטרסה

מפגש מרכזי הוראה

מיכל דיאמנט ואיתמר שבתאי

ב-9.10.18 נערך מפגש של פורום ראשי מרכזי הוראה בנושא: "הלמידה באקדמיה- לאן?". בתחילת הכנס הציג ד"ר איתמר שבתאי ראש הרשות למצוינות אקדמית וסגן הרקטור את נושא החדשנות בהוראה בתפיסת המרכז להוראה במכללה. לאחר מכן, הציגה ד"ר רבקה ודמני, חברת המל"ג והות"ת את האני מאמין שלה בנושא חדשנות ומרכזי הלמידה במוסדות להשכלה גבוהה ופרופסור ניצה דוידוביץ, ראש הפורום- בירכה. לאחר מכן, התקיים סיעור מוחות בנושא חדשנות בהוראה ולמידה במוסדות אקדמיים. המשתתפים חולקו לקבוצות, כאשר כל קבוצה עבדה על אחד מארבעה נושאים: ליווי הסגל האקדמי, ליווי הסטודנטים, ליווי מחלקות/פקולטות, שימוש בכלים חדשניים. הקבוצות דנו בנושאים אלו ברמת מקומו של המרכז במוסד, ברמת תמיכת המוסד, ברמת תמיכת המל"ג. בסופו של היום כל קבוצה הציגה מצגת עם תוצרי הדיון.



אני שמחה ומתרגשת להיפגש ולהשתתף עמכם באירוע זה של פורום מרכזי הוראה במוסדות להשכלה גבוהה.

אני מהרהרת וחושבת על המפגשים הראשונים שהיו לי בעבר עם פורום קטן שהשתתפו בו מספר מצומצם של מוסדות, ואשר צמח מן השטח לפורום הכולל כיום את כל המוסדות להשכלה גבוהה במדינת ישראל.

הפורום הזה חשוב ביותר. זהו פורום המייצג את עיקר הפעילויות הנעשות לקידום ההוראה והלמידה במוסדות האקדמיים בישראל. זו ההזדמנות להודות ליו"ר הפורום פרופ. ניצה דוידוביץ הפועלת באנרגטיות וללא הרף - מתכננת, מפתחת, מארגנת, מקדמת, יוזמת, ועוד... והכל כדי לקדם ולשפר את ההוראה והלמידה במוסדות להשכלה גבוהה. יחד עם ניצה פועל צוות העוזר והמסייע למימוש וליישום האג'נדה. כמי שעומדת בראש הצוות לקידום ההוראה והלמידה באקדמיה אני נפגשת עם ניצה ועם פרופ' אהרון פלמון, ועם ד"ר אפרת פיטרסה וד"ר מנשה פיוטרקובסקי. בכל מפגש אני מתרשמת מהמוטיבציה, האיכפתיות וההערכות לקידום יוזמות ופרויקטים חדשים. יישר כוחכם! אני רוצה להודות לכולכם ראשי המרכזים לקידום ההוראה באקדמיה על פועלכם ועל עשייתכם הברוכה.



המפגש היום מתמקד בשאלה החשובה: **הלמידה באקדמיה - לאן?**

ברצוני להתייחס לממדים העשויים להשפיע על הלמידה העתידית באקדמיה.

החידושים המואצים שחלים בטכנולוגיות, בדרכי התקשורת ובחברה מעמידים אתגרים מורכבים למערכות חינוכיות. הטכנולוגיות החדשות משנות את היחסים בין האדם לבין הידע הציבורי, והלוא זהו התהליך העיקרי שהחינוך מופקד עליו.

האתגר שטכנולוגיות הידע מציבות בפני החינוך הוא רב-ממדי: תפיסת הידע עוברת ממבנה לינארי למבנה מרחבי, ממצב סטטי למצב דינמי, מייצוג סימבולי לייצוג רב - פנים, מישות סופית לישות אין-סופית. תפיסת האדם **הלומד** משתנה מלומד סביל ללומד פעיל, מלמידה תלויה מקום ללמידה בכל מקום, מלמידה תלויה זמן ללמידה בכל זמן, מלמידה בכיתה ללמידה ברשת.

מערכות החינוך וההשכלה הגבוהה מתקשות לעמוד בקצב השינויים הטכנולוגיים והתרבותיים ולספק מענה הולם לצרכים של חברת המידע במאה ה-21. עם הזמן הטכנולוגיה נכנסה לכל מוסד אקדמי, אולם שאלות היסוד הרלוונטיות ליחסי לומד-ידע נשארו פתוחות: מהי התיאוריה הקוריקולרית הנדרשת למבנה הידע החדש? מהו הארגון הנכון של מערכת הלמידה בסיטואציה החדשה? מהן שיטות ההוראה ההולמות את דור הלומדים החדש (דור ה-Y)? ועוד. לאור שאלות יסוד אלה ואחרות, מתחייבים שינויים מהותיים במטרות ההוראה והלמידה, בגישות ההוראה, בדרכי ההוראה, בכישורי הלומד הרצוי, בידע ובמיומנויות הנדרשות ממנו.

בעידן הנוכחי בו הידע והמידע נגישים בצורה מכסימלית באמצעות רשת האינטרנט אין יותר מונופול לחוקרים על הידע והמידע ולמעשה כל צעירה/ יכולה להגיע בקלות אל המידע ולצרוך אותו בצורה יחסית פשוטה וברורה.

לפיכך, תפקיד הקמפוס, כפי שהכרנו בעבר, לפיו הסטודנט מגיע בקביעות לכיתה כדי לשמוע הרצאות פרונטאליות מהמרצה - הולך ומאבד רלוונטיות ויש להידרש לכך ולמצוא את הייעוד החדש והאפקטיבי של הקמפוס במאה ה-21 הקמפוס החדש. חלק מהליך שמירת הרלוונטיות של המוסדות בעידן הדיגיטלי הינו שינוי פני הקמפוס כך שסטודנטים לא יגיעו רק בשביל לקבל ידע וכך להוות,

באופן טבעי, גורם פסיבי, אלא יראו בקמפוס כמקום המתאים ביותר למימוש הידע והרעיונות שגיבשו וליצירת פרויקטים משלהם בשיתוף חוקרים וסטודנטים אחרים.

מהלך ראשון שהובילה מל"ג-ות"ת בשנתיים האחרונות כדי להתמודד עם אתגר 'הקמפוס החדש' הינו סוגיית **הלמידה הדיגיטלית** וקורסים אקדמיים מקוונים. מהלך זה אשר עובד הלכה למעשה בחלק לא מבוטל מהמוסדות האקדמיים מקיים מס' מטרות:

1. שיפור איכות ההוראה וחוויית הלמידה.
 2. הנגשה רחבה יותר של ההשכלה הגבוהה לכל חלקי האוכלוסייה בישראל.
 3. חיזוק מעמדה של האקדמיה הישראלית בעולם ע"י כך שקורסים נבחרים עולים לפלטפורמה בינלאומית ונגישים לסטודנטים מכל העולם.
- המהלך הנוכחי שמובילה מל"ג-ות"ת הוא הקמה של מרכזי יזמות וחדשנות בתוך המוסדות האקדמיים.

החזון מאחורי מהלך זה הוא להפוך את האקדמיה להיות מקום רלוונטי, חיבור בין האקדמיה למציאות החיים, המקום המוביל אשר בתוכו מלמדים, תומכים ומעודדים יזמות וזאת באמצעות שילוב של שיעורים תיאורטיים והתנסויות מעשיות.

המשמעות של חינוך ליזמות היא שהאקדמיה מעניקה לסטודנט את הידע הטוב ביותר, ההכשרה הנכונה, הכלים הרלוונטיים, ההזדמנויות להיכשל בתנאי חממה וכן את תחושת המסוגלות להוביל פרויקטים חדשניים על בסיס החשיבה היזמית אותה פיתח במהלך לימודיו. זו הזדמנות להקנות לסטודנט כלים ומיומנויות אשר יסייעו לו להתמודד ולהשתלב בשוק העבודה עם סיום לימודיו.

האתגר הוא להפוך את המוסדות להשכלה גבוהה לרלוונטיים, למתאימים יותר **לצרכים** האמיתיים של המאה העשרים ואחת.

בלב המהפך הזה חייבת לעמוד תרבות חדשה - תפיסה שונה לחלוטין של התבונה והיצירתיות האנושית.

יש להציב מטרות מחודשות: מעבר מחינוך ממוקד תוכן לממוקד אדם;

פדגוגיה חדשה - דיגיטלית התואמת את הצרכים וההזדמנויות החדשות הטמונות בעולם הטכנולוגי ליצירת סביבת הוראה ולמידה שתתמודד היטב עם: כלים ללמידה שיתופית, נגישות למידע ללא גבולות, משימות חקר, פתרון בעיות, יישוב קונפליקטים, חשיבה ביקורתית, חשיבה יצירתית, למידה התנסותית, למידה עצמית, תקשורת ללא גבולות, ועוד....

יש להכשיר סטודנטים ואנשי סגל אקדמי להתמודד עם סביבת למידה זו המצמיחה אנשים המודעים לעצמם ולעולם, המיומנים בשיתוף פעולה עם אחרים, המורגלים בלקיחת אחריות, בקבלת האחר, בהתמודדות עם משימות ערכיות, אוהבי אתגרים וששים לפתרון בעיות, בעלי יכולת חשיבה רחבה ובלתי מוגבלת, לומדים עצמאיים, יוצרים ויוזמים ומורגלים בשינויים.

אני מאחלת לכולם כנס מהנה, מעורר חשיבה על הלמידה באקדמיה ועל תפקידם של מרכזי ההוראה בקידום הלמידה וההוראה בעידן משתנה זה.

סמינר ראשי מרכזי הוראה ולמידה

פרופסור ניצה דוידוביץ, ראש פורום המרכזים לקידום ההוראה באקדמיה

ד"ר מירי שחם, המרכז לקידום ההוראה והלמידה, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

Professional Development Seminar

January 28-February 1, 2019

אוניברסיטת קליפורניה באירוויי נוסדה בשנת 1965 והיא אחת מעשרת הקמפוסים של אוניברסיטת UCI באירוויין נוסדה בשנת 1965 והיא אחת מעשרת הקמפוסים של אוניברסיטת קליפורניה.

האוניברסיטה נמנית עם עשר האוניברסיטאות הציבוריות המובילות, נחשבת מקבילה ברמתה לאוניברסיטאות ליגת הקיסוס הפרטיות, והמגזין U.S. News & World Report זיכה אותה בדירוג Tier 1 לאיכות אקדמית. באוניברסיטה 31000 סטודנטים במגוון פקולטות: רפואה, הנדסה, משפטים, מדעים, מדעי הרוח והחברה.

את פנינו קיבלו מארגני הסמינר:

הסמינר התמקד בתחומי ההוראה, הלמידה וההערכה באוניברסיטה UCI.

Danny Glick is a research affiliate at the University of California, Irvine's Digital Learning Lab, where he explores ways to improve learning experiences and student success in online courses by identifying factors that predict students' performance and persistence in online learning environments. Dr. Glick is the pedagogical director and PI (Principal Investigator) of several large-scale technology-enhanced programs implemented across Latin America reaching 750,000 students. He specializes in developing early warning systems to identify at-risk students in online courses using learning analytics.



Karl Kottman

Manager, ESL and TEFL Custom Designed Programs

ESL & TEFL Custom Designed Programs

◆ **הוראה בכיתות גדולות** - קיים מערך שלם של תמיכה בהוראה בכיתות גדולות- גם בתכנון המרחב וגם במערך האקדמי. במרחב הלמידה יש 2 מסכים גדולים וכסאות ושולחנות ניידים המאפשרים ליצור קבוצות דיון קטנות במהלך השיעורים. בנוסף למרצה הקורס, על כל 20 סטודנטים נמצא עוזר הוראה (רובם סטודנטים מצטיינים) שמקבל קרדיט אקדמי על עבודתו. תפקידו להסתובב בין הסטודנטים ולעודד את הדיונים בקבוצות. באוניברסיטה מייחסים חשיבות רבה לשיתוף סטודנטים בהוראה ולהיכרות האישית עם הסטודנטים. צפינו בשיעור של 200 סטודנטים שהתחיל עם הגדרת הנושא, התכנים והמיומנות שילמדו בו. השיעור התקיים בגישה של למידת עמיתים פעילה - דיונים בקבוצות קטנות.

סילבוס הקורס

◆ אין מתכונת אחידה לסילבוסים. הסילבוסים שראינו מתפרשים על כמה עמודים וכוללים מטרות,

הם יכולים גם לרכוש מרחבי עבודה ומשרדים ייחודיים. הכל מעוצב בצורה מדהימה ומעוררת מוטיבציה.

קהילות לומדות

◆ קהילת חוקרים צעירים בחינוך שנפגשים כל פעם לשעה. כל פעם מישהו אחר מציג עם צ'ופר של ארוחת צהריים

התפקידים של המרכזים השונים לקידום הוראה ולמידה ב UCI

◆ יש יחידה מיוחדת לעיצוב קורס DesignPlus- היחידה מבצעת ביחד עם המרצים את מפת הקורס ואת העלאתו לאתר. 3 חודשים לוקח להם לפתח קורס ביחד עם המרצה. יש להם 3 צוותים: Instructional design, media developers, instructor support מעצבי הלמידה מגיעים עם רקע פדגוגי ותומכים במרצים חדשים והם פרטנרים בפיתוח קורס חדש - עידוד חדשנות והפעלת סטודנטים. מציעים מגוון מטלות ופלטפורמות אפשריות למרצים.

◆ בצוות של media developers יש מפיק, אנימטורים, עורכי וידיאו, מעצב גרפי. המרצה עובד איתם על תכנון מפת הקורס (storyboard) וכל החלק של המדיה ניתן לו על ידי הצוות של היחידה.

◆ יש יחידה לשילוב טכנולוגיות בהוראה Instruction support unit שעוסקים בשילוב וידיאו, זום, כלים לתקשורת בין סטודנטים.

מרחבי הלמידה

האוניברסיטה משקיעה הרבה בעיצוב מרחבי הלמידה: באולמות ובכיתות יש כסאות ניידים ושולחנות שניתנים להצמדה ומותאמים לעבודה בקבוצות בגדלים שונים. גם בחללים בין הכיתות וגם בחצרות מציבים ריהוט מזמין ומזמן של ספות וכורסאות.

Education Mixer

יש אצלם מסורת ייחודית כשמגיעים אורחים - מרצי היחידה המארחת מוזמנים לשעתיים של שיחה בלתי פורמאלית סביב כיבוד קל. מגיעים מרצים ומשתתפים בשיחות עם האורחים בקבוצות קטנות. בשיחות איתם שמענו מהם על התמודדות עם פלאגיאריזם אצלם וגם על דילמות של מרצים עם דור הסטודנטים הנוכחי.

הצגות של המשתתפים בסמינר

◆ במסגרת הסמינר הציג מאיר קומר באופן יצירתי ופעיל את הנושא: שימוש בהמחשות בהשכלה

תוצרי למידה, הרכב הציון ותכנים שכל מרצה מחליט עליהם. תהינו אם הסטודנטים קוראים אותם במלואם.

◆ הקורסים נחשבים high structured עם תכנון מאד מפורט של כל פעילות.

◆ בסילבוס שראינו האחריות על הלמידה היא של הסטודנט ויש הנחיות "מה עליך לעשות כדי להצטיין בקורס שלי" (לפני שעור, במהלכו, אחריו)

◆ בסילבוס שראינו (קורס בבילוגיה) מוצג הסולם של בלום ויש הסבר מהן רמות החשיבה שהקורס הזה מפתח.

צפייה בשיעורים

◆ צפינו בשיעור של 50 סטודנטים בלמידה פעילה. במקרה הזה - בשיטה של "כיתה הפוכה" שבה צפו בסרט בבית ודנו עליו בקבוצות בכיתה. כל דקה בשיעור מתוכננת מראש (High structured) והמרצה עם סטופר עובר מפעילות לפעילות (השיעורים הם של 50 או 80 דקות). בשיעור היה חלק של דיון בקבוצות, חלק של quiz ופעילות סיכום. כל סטודנט התבקש להשתתף בשתי קבוצות דיון במהלך השיעור (וזה המחיש את ההרגל שלנו לערוך דיון בקבוצה אחת) כך שהוא נחשף למגוון רחב של דיעות ונקודות מבט. בסוף השיעור הייתה פעילות מסכמת יצירתית בקבוצות. ראינו את הסטודנטים בשיעור הזה. ציטוט אופייני: "ברוב השיעורים אני רואה שני דברים - גב של חבר ומצגת יבשה. כאן אני פעיל וקולי נשמע".

◆ ראינו גם שיעור רגיל של הרצאה בנושא השואה. המצגת הייתה מאד מושקעת עם סרטונים רבים, תמונות ועדויות מוקלטות. היה מעניין לראות סטודנטים מתרבויות שונות שבחרו את הקורס.



מרכז יזמות וחדשנות של האוניברסיטה

ביקרנו במרכז היזמות והחדשנות של האוניברסיטה, פארק בשיתוף עם התעשייה. היה מעניין לשמוע את תפיסתם לחיבור בין האקדמיה לבין היזמות והחדשנות והיכולת שלהם לעודד כוון זה.

המרכז שלהם נותן במה, מנטורינג ואינקובטור לסטודנטים, למרצים ולבוגרים שיש להם רעיון מקורי.

הגבוהה.

◆ ד"ר מירי שחם ממכללת אורט בראודה
הציגה את הנושא: תכניות אימון אישי-
אקדמי לקידום הלמידה של הסטודנטים
במכללה:

1. תכנית אימון אישי-אקדמי לסטודנטים
שנכשלו בתום השנה הראשונה ללימודי
הנדסה, שפותחה על ידי קובי קדם מכון
"מאמנים" וד"ר מירי שחם. בתום השנה
הראשונה יש חשש לנשירה של 30%
מהסטודנטים שלנו במכללה להנדסה.
התכנית נערכת על ידי מרצים-מאמנים
מהמכללה שהוכשרו להיות מאמנים ונותנים
אימון אישי במשך סמסטר אחד. האימון
מתייחס ליעדים שהסטודנט מציב לעצמו,
ניהול זמן ומשימות, התמודדות עם מצבי

לחץ ועומס, אחריות על הלמידה ומיומנויות
למידה אקדמית. ממצאי המחקר שלנו
מעידים ש70% מהמתאמנים מגיעים למצב
אקדמי תקין לאחר סמסטר אחד של אימון
אישי-אקדמי.

2. תכנית "מקפצה להצלחה- מטוב למצוין"-
תכנית שמטרתה לסייע לסטודנטים
להתקדם למצויינות כדי לפתוח בפניהם
אפשרויות תעסוקה אטרקטיביות ולימודים
לתואר שני. כל סטודנט בונה לעצמו תכנית
מצוינות אישית ואת אבני הדרך להשגתה.
התכנית נערכת עם מרצה-מאמן בקבוצות
של 3-5 סטודנטים.



בסיום הסמינר קיבלו המשתתפים תעודות.





איך יוצרים הוראה עם נוכחות ?

הכנס השנתי של סגלי ההוראה
באוניברסיטה הפתוחה,
התמודד עם השאלה וניסה לתת כמה
תשובות.

כתבה: הלה דלל, מדור קידום הוראה, המחלקה להוראה וללמידה

העוסקים בהוראה באשר הם, שואפים לקדם תהליכי למידה אפקטיביים, כאלה שמספקים ערך משמעותי עבור הלומדים ומותירה בהם חותם. ב- 20.11.2018 נערך באוניברסיטה הפתוחה יום הוראה ולמידה המיועד לכלל סגלי ההוראה: מנחים, מרכזי הוראה וסגל אקדמי בכיר. הכנס התקיים זו הפעם השניה ועסק בדיוק בנושא זה: מהי "הוראה עם נוכחות" וכיצד ניתן לעודד סביבה המקדמת זאת: מעודדת את הסטודנטים להיות נוכחים פיזית ומנטלית בתהליך הלמידה.

הקשיבות והמודעות לתהליכי ההוראה והלמידה, הן של המלמדים והן של לומדים, הם נושאים מרכזיים שמקומם הולך ומתבסס ככל שאנו מבינים טוב יותר את הממשקים שבין קוגניציה, רגשות ומוטיבציה. אחד הביטויים לכך הוא תחום המיינדפולנס (קשיבות), שיישומיו לעולמות החינוך וההוראה תופסים בולטות הולכת וגדלה. מטרת הכנס הייתה להציג בפני סגלי ההוראה כלים לשיפור ההוראה באמצעות שיפור המודעות העצמית וניהול הקשב באופן שמקדם מטרות אישיות בלמידה, הוראה ובכלל. זאת כדי להשפיע על נוכחות פיזית ומנטלית, של המלמדים והלומדים במפגש הכיתתי ומסביבו.

הרצאות, סדנאות ומפגש חברתי

יום ההוראה והלמידה תוכנן כך שישלב הרצאות יחד עם סדנאות המעודדות השתתפות פעילה. יתרה מזאת, המטרה הייתה ליצור מרחב ללמידה ארגונית, באמצעות מפגש חברתי המעודד תקשורת ושיח בין סגלי ההוראה במחלקות השונות.

המפגש השנתי הוא הזדמנות להתעדכן, ליצור קשרים, לחלוק ידע ולחשוב יחד "בראש פתוח" על מטרות ההוראה, על דרכים לקידומה ועל מקומם של העוסקים במלאכה המורכבת כל כך. שיח כזה הכרחי לכל צמיחה ארגונית, והוא המנוף לפעילויות מגוונות נוספות לשיפור תהליכי ההוראה באו"פ.

התפיסה שהנחתה את המארגנים של הכנס, הייתה להציע מגוון של אשכולות שיח, מעין "בופה", שמאפשר לכל משתתף להתכבד במה שיבחר (ובמקרה הזה, כל המרבה הרי זה משובח). נושאי האשכולות היו: להיות נוכח בהנחיה; עיצוב של מרחבי למידה חדשים; כלים טכנולוגיים מקדמי למידה קשובה; עיצוב של מרחבי למידה חדשים ודיון פתוח על אתגרי ההוראה בעידן הנוכחי.

הסדנאות וההרצאות התייחסו לנקודות מבט של המנחה או של הסטודנט והיו בדגש חוויתי ומעשי. להלן כמה דוגמאות לסדנאות:

- ♦ הדרך להנחיה משפיעה ומודעת: מיינדפולנס בשירות המנחה, ♦ הקניית כלים מתקדמים כגון תוכנות של מפות חשיבה ו- ♦ Visual Thinking Strategies שהיא שיטת הנחיה המשתמשת באומנות ככלי לפיתוח של מיומנויות חשיבה ביקורתית ויצירתית, הקשבה ותקשורת. ♦ פעילויות קשיבות בהוראת המדעים ומיינדפולנס

לומדים וגם הקדישה חלק מהרצאתה למתן כלים להתמודדות עם השינויים שחלים במוח בעידן הדיגיטלי כדי לשפר את הלמידה שלו.

ומהם בקצרה? ד"ר יקיר ממליצה להפוך את החומר המועבר לויזואלי ככל האפשר, להרבות בגירויים כדי להגביר את הקשב, להציג את החומר בצורה שמעוררת רגש, ליצור יחסים עם הסטודנטים כאלה שמערבים רגש ומנטורינג, להשתמש בהומור, להרבות בדיאלוג בשיעורים כדי לתת לסטודנטים לדבר וכך הקשב שלהם יעלה.

ניתן לצפות בהרצאתה באתר הכנס.

שיח מתמשך שאנו רק בתחילתו.

יום ההוראה והלמידה השני הוא ביסוסה של מסורת, המביאה לידי ביטוי את החשיבות הרבה שהאוניברסיטה הפתוחה מייחסת לסגלי ההוראה - לאנשים העומדים בחזית העשייה האו"פית. מעבר לכך, שביעות הרצון הגבוהה והמשובים המצוינים שהתקבלו

בשירות הסטודנט; ♦ איך לעורר קשב, אליו ולאחר, בעולם הדיגיטלי? וגם - ♦ איך לקרב את ההנחייה מרחוק: סדנה על הנחיית זום (הנחיה באמצעות מפגשי וידאו), שמטרתה לסייע למנחים להתגבר על אתגר המסך המפריד ביניהם לסטודנטים.

את פירוט התכנים והסדנאות ניתן למצוא כאן

איך המוח לומד, ומה אנחנו יכולים ללמוד מזה?

הרצאת הסיום של הכנס נגעה בנושא מרתק ומסתורי: המוח שלנו. בהרצאה זו סקרה ד"ר ליאת יקיר את המנגנונים והתהליכים המייצרים ומאפשרים למידה במוח האנושי. במהלך ההרצאה היא הציגה מחקרים מחזית חקר המוח המתאפשרים בזכות פריצות דרך טכנולוגיות משמעותיות תוך דגש על העקרונות האוניברסליים של הלמידה.

ד"ר יקיר פרטה באופן ויזואלי, מוחשי ומלא חוש הומור, איך אנחנו לומדים, מדוע אנו



מהשתתפים, לאחר הכנס, הם עדות נוספת לחינויותם של מרחבי שיח בנושאי התחדשות, ולקונצנזוס הרחב שקיים סביב ההכרח בתהליכי שינוי והסתגלות של המערכות האקדמיות המסורתיות למאפיינים החדשים של העידן הנוכחי.

- ◆ לקליפ הסיכום של הכנס
- ◆ לתמונות נוספות



הקמת מרכז לשיפור איכות ההוראה והערכה במכללת אלקסמי

בנושא ההוראה ומקדם הזדמנויות לשיתופי פעולה עם מרכזים לקידום ההוראה בארץ ובעולם.

בראש המרכז עומד ד"ר וסאם מג'אדלה מרצה לפסיכולוגיה עם התמחות בפסיכולוגיה ארגונית. ד"ר מג'אדלה סיים את לימודי הדוקטורט שלו ב-Institute of Work Psychology באוניברסיטת שפילד (University of Sheffield) בכריסטינה. ד"ר מג'אדלה היה חבר בוועדת האיכות והמצוינות במכללה שהובילה תהליכים של מצוינות במכללה תוך שימוש במודל המצוינות האירופי EFQM ומודל המצוינות האמריקאי Baldrige Excellence Framework.

מכללת אלקסמי לחינוך הקימה מרכז לשיפור איכות ההוראה והערכה במטרה לשדרג, להשביח ולרכז את פעילויות המנגנון הקודם לשיפור איכות ההוראה.



מטרותיו העיקריות של המרכז הן לקדם את איכות ההוראה במכללה ולקיים הערכה מתמדת של איכות ההוראה לשם פיתוח מיומנויות ההוראה ועידוד מצוינות בקרב המרצים. המרכז עוסק בהעברת סקרי הוראה לסטודנטים, ניתוח ממצאיהם והבאתם לידיעת המרצים, ראש החוגים והדיקן האקדמי, הטמעת גישות ושיטות חדשניות בהוראה ועידוד שילוב טכנולוגיה בהוראה ובלמידה. המרכז מציע לחברי הסגל האקדמי במכללה, מגוון אפשרויות לקידום ולשיפור ההוראה הכוללים בין היתר סדנאות והכשרות מקצועיות בנושא קידום איכות ההוראה ושילוב טכנולוגיה בהוראה, תמיכה וליווי אישי למרצים וליווי והדרכה למרצים חדשים. המרכז מעודד מחקרים



ברכת הצלחה מכולנו
למרכז החדש לשיפור
איכות ההוראה, במכללת
אלקסמי

חברי הסגל אומרים כן לסדנאות - מהנעשה

במרכז לקידום ההוראה באקדמית עמק זרעאל

ד"ר גילה יעקב/ ראש המרכז לקידום ההוראה

במסגרת פעילות המרכז התקיימו במהלך חופשת הסמסטר שתי סדנאות לכתיבת מבחנים שהועברו במקצועיות על ידי נמרוד עשת מהמרכז הארצי לבחינות והערכה וזכו למשובים מעולים מהסגל. לאור ההענות היפה של הסגל, צפויה, במהלך חודש מרץ, להתקיים סדנה שלישית.

בנוסף, התקיים מפגש בנושא הוראה בכיתות גדולות שהועבר על ידי ד"ר מיכל שודל מהיחידה לקידום ההוראה באוניברסיטה העברית בירושלים. במפגש זה, התמקדה מיכל באתגרים ובדרכים לשמירה על ריכוז, ליצירת אינטראקציה ולהפעלת ויסות רגשי בכיתות גדולות. במהלך המפגש הועברו טכניקות וטיפים שונים להפעלת הלומדים ולשמירה על ריכוז שלהם בלמידה בכיתה גדולה.

סדנה נוספת שהתקיימה הייתה ייעודית למרצים חדשים, שהעלו יוזמה לקיום פורום ללמידת עמיתים בנושאי הוראה שיפגש אחת לחודש.

ניתן לציין בסיפוק, שהסגל באקדמית עמק זרעאל נותן חשיבות להוראה איכותית באקדמיה וגם ההיענות היפה לפעילויות המרכז מעידה על כך.

תכנית רדיו:

הוראה באקדמיה במאה ה-21

בתאריך 13.1.19 הוקלטה, במסגרת התכנית "העמק הדיגיטלי", בתחנת הרדיו באקדמית עמק זרעאל, תכנית בנושא הוראה באקדמיה במאה ה-21.

בתכנית השתתפו: פרופ. ניצה דוידוביץ- יו"ר מרכזי קידום הוראה, פרופסור לחינוך מאוניברסיטת אריאל ומרצים מהאקדמית עמק זרעאל -גב' אירה בסקין - מנהלת מרכז הסימולציה בחוג

לסיעוד, ד"ר שי צבאן מהחוג למערכות מידע, וד"ר גילה יעקב ראש המרכז לקידום ההוראה ומרצה בחוג למנהל מערכות בריאות.

פרופ. דוידוביץ העלתה את האתגרים העומדים לפתחינו בעידן של שינויים מהירים, יכולות טכנולוגיות והקושי לגייס קשב של סטודנטים וכן, את השינויים בתחום ההוראה בשנים האחרונות, את ההשלכות של כניסת טכנולוגיות חדשות על ההוראה באקדמיה.

אירה בסקין סיפרה על מרכז הסימולציה המשמש כאמצעי להכשרת הסטודנטים בחוג לסיעוד כך שיגיעו עם ביטחון מקצועי לשדה הקליני.

שי צבאן סיפר על האתגרים וההזדמנויות שיש בקיומה של סדנת יזמות ואת הכלים שניתן לרכוש באמצעותה לחיים בעידן של שינויים מהירים. וגילה יעקב תיארה את קורס הסימולציה לניהול מרפאה אזורית ובו סטודנטים מתפקדים לאורך השנה כצוות ניהולי של מרפאה אזורית ונחשפים לסוגיות ניהוליות שונות ונדרשים לתת להן מענה.

את התכנית הנחה בכישרון, פרופ. עופר עציון והיא זמינה להאזנה כפודקאסט [כאן](#) או בדף הפייסבוק- [העמק הדיגיטלי](#)

אנו מזמינים את עמיתינו, ראשי המרכזים לקידום ההוראה, להעלות יוזמות של דרכי הוראה מגוונות ודרכי הערכה חלופית ונוכל לארגן תכניות רדיו נוספות מעין זו.

המעוניינים להציג יוזמת הוראה ו\או הערכה חלופית מוזמנים לכתוב מייל לד"ר גילה יעקב מהאקדמית עמק זרעאל gilay@yvc.ac.il



העמק הדיגיטלי - עופר עציון - 05.02.19

רדיו קול זרעאל 106 by Follow



**כתבה העוסקת בשיפור
ההוראה באמצעות הוראה
מעורבת ועשייה עם הקהילה,
אשר מקיימת בשנה האחרונה,
אצלנו בתל חי. יעל אשד
סילבר מובילה את הנושא.**

הטענה המרכזית שלי היא שהוראה מחוץ לקמפוס, מעורבת ואקטיביסטית דורשת מהמרצה ומהסטודנטים שינוי מהותי ומשפרת את ההוראה ב-4 מובנים לפחות:

1. המפגש עם קהילה לא אקדמית מחייב את המרצה לחשיבה אחרת על אופן הנגשת החומר הנלמד, לרוב בצורה פשוטה יותר - אך לא פשטנית - המחייבת הבנה מעמיקה ובסיסית של התכנים. נסו להסביר לילד אינטליגנטי בחטיבת הביניים מושג בסיסי בתחום המחקר שלכם וראו שהמשימה לא פשוטה בכלל.

2. הפעילות המשותפת של הסטודנטים והקהילה דורשת מהסטודנטים התנסות ברכישת כישורים רכים שלא משתמשים בהם לרוב במסגרת הלימודים (אמפתיה, מטה-קוגניציה, מנהיגות ועוד), אותן מיומנויות מסייעות להצלחת הסטודנטים בהמשך חייהם, הן בתוך הקמפוס - למשל בעבודה בקבוצה במעבדה - והן מחוצה לו בשוק התעסוקה.

3. העשייה עם הקהילה דורשת מהסטודנטים יישום של הלמידה בתחום חדש ובכך מיני ובי מייצרת אצלם רמת הבנה מסדר גבוה.

4. שיטת הוראה מעורבת מגבירה את המוטיבציה של הסטודנטים ללמוד כי היא מחוברת לחייהם מחוץ לכיתה ומציגה את האופן שבו לימודיהם רלוונטיים גם מחוץ לכותלי הקמפוס.

כאופן לא צפוי לא רק שאיכות ושביעות הרצון מן ההוראה נתרמו מהמעורבות בקהילה, תוצר לא צפוי שגילינו במהלך הפיילוט הוא שהוראה המעורבת הגבירה את המוטיבציה של המרצים ושיפרה גם את מחקרם.

שגרת היומיום שאנחנו מייצרים לסטודנטים כוללת בעיקר למידה עיונית בכיתה ולכן רבים מאיתנו מנסים לרענן את ההוראה באמצעות מגוון פרקטיקות של

הקניית ידע תיאורטי. עם זאת, אפילו כאשר אנחנו מצליחים, לא פעם הסטודנט שואל את עצמו האם הנושאים שהוא לומד בכיתה רלוונטיים לחיים מחוץ לקמפוס? לצערנו, לא פעם התשובה שהוא עונה לעצמו היא לא.

כדי לענות על הצורך הזה אציע כאן נתיב אחר לחדשנות בהוראה. עד כה השגי החדשנות בהוראה התמקדו ביצירת שינוי ושיפור הלמידה בתוך גבולות הקמפוס ואני מבקשת להציע אפיק חדש הקרוי הוראה מעורבת, משמע הוראה המרחיבה את מסגרת הלמידה החדשנית גם אל מחוץ לקמפוס, בעזרת הכרות ועשייה עם ולמען הקהילה.

בשנה האחרונה מתבצע במכללה האקדמית תל-חי פיילוט לחדשנות בהוראה באמצעות מעורבות חברתית-סביבתית, מעורבות המייצרת שותפות הדדית וארוכת טווח בין האקדמיה לקהילה. המטרה היא לשפר את ההבנה של הסטודנטים ולהדגים את הרלוונטיות של תכני הלימוד לחיי הסטודנטים ותושבי אצבע הגליל. היעד לשנת הלימודים הנוכחית הוא תכנון והוצאה לפועל של 1-2 יחידות לימוד בשלושה קורסים השייכים לשלושה חוגים שונים, תוך כדי יצירת יישומים חדשניים לחומר הלימוד החורגים מהתכנים הקבועים ומייצרים מפגש עם הקהילה.

דוגמא בולטת לכך הוא הקורס של ד"ר ליאורה שאלתיאל "הדברה ביולוגית" שחבר לפרוייקט בבית ספר תיכון. מייחד את המהלך הזה של ההוראה המעורבת הוא איתור הצורך ממשי של חקלאים ושל מו"פ חקלאות צפון לייצר פתרון אקולוגי למזיקי המנגו. שילוב צרכי הקהילה עם העניין היזמי והמחקרי האמיתי של הסטודנטים ושל המרצה, הוביל לכך שהמרצה זכתה בסכום נכבד בהצעת מחקר שהגישה יחד עם צוות בית הספר והחקלאים.

בזכות הקורס של ד"ר בעז שחם "זוחלים ודו-חיים, הכרה וגידול" נוצר פרוייקט ייחודי של מדע אזרחי (citizen science) שיתקיים בכפר מסעדה ובנחל סער. לסטודנטים תינתן אפשרות להוביל פעילות חינוכית עם הקהילה או לקחת חלק במחקר אזרחי על זוחלים בנחל. מדובר בסקר אינטנסיבי ("בי-בליץ") אליו הצטרפו עד כה 16 חוקרים וחוקרות ממגוון מוסדות מחקר בארץ. תכנים מתוך הפעילות יופיעו גם במבחן המסכם, וכך תיווצר אינטגרציה בין החומר התיאורטי והמעשי. לראשונה סטודנטים יתנסו במדע קהילתי ולא רק ילמדו עליו. גם במקרה זה, המוטיבציה של המרצה הביאה להגשת הצעת מחקר לקידום הפעילות הזו.

הקורס של דר' דרור קוכן, "גיאוגרפיה של שינוי: מרחב, חברה וסביבה בסין", כלל שני סיורים דרכם הועלו פתרונות לבעיות סביבתיות שרלוונטיות לישראל ולסין. משובי ההוראה ותוצאות מחקר הערכה ראשוני מצביעים באופן ברור ומובחן על כך שהלמידה המעורבת עם הקהילה, מחוץ לכיתה, רלוונטית עבור הסטודנטים ותורמת להבנה של תכני הקורס. עם סיום הסמסטר כתב מרצה הקורס: "הסיורים היו מוצלחים מאד, הן מבחינתי כשסיפקו לי מגוון גדול

של נקודות התייחסות לשיעורים בהמשך, והן מצד הסטודנטים שמאד התענינו ושמחו, כפי שאמרו לי במהלך הסיורים ובשיעורים שלאחר מכן, על ההזדמנות להכיר מקומות ופעילויות שמתרחשים בקהילה שבה הם חיים, ושלא הייתה להם ההזדמנות להכירם בעבר. בנוסף, הסיורים העלו לא מעט שאלות מצד הסטודנטים - הן בהקשר של תהליכים בישראל והן בהקשר של המתרחש בסין, ואפילו הובילו כמה סטודנטים לחשוב על נושאים רלוונטיים, שעלו מהסיורים, לעבודת הסיכום שלהם בקורס."

לסיכום, אין ספק שהוראה מעורבת היא שיטת הוראה חדשנית שלא רק משפרת את האופן שבו הסטודנטים מאמצים את תכני הלימוד, ולא רק מעלה את המוטיבציה ללמידה משמעותית בקרב המרצים והסטודנטים אלא גם מייצרת הזדמנויות לשיפור המחקר ולשיפור המצב

בקהילה הסובבת את הקמפוס.

באופן לא צפוי לא רק שאיכות ושביעות הרצון מן ההוראה נתרמו מהמעורבות בקהילה, תוצר לא צפוי שגילינו במהלך הפיילוט הוא שהוראה המעורבת הגבירה את המוטיבציה של המרצים ושיפרה גם את מחקרם.

שבוע למוד במכללת אוהלו בקצרין

מסרה: ד"ר קרן לוי, ראש היחידה לקידום הוראה, מכללת אוהלו בקצרין



הרצאה של ד"ר יפעת לינדר בנושא:

"פדגוגיה מוטת עתיד" - מה זה ואיך מתמודדים עם זה בפריפריה הצפונית - הסיפור של "גליליון".

בסוף סמסטר א' קיימה היחידה לקידום הוראה במכללת אוהלו בקצרין שבוע למידה וארגון של כל הצוות האקדמי. זהו אירוע שעליו הוחלט עוד בשנה שעברה, ואנו מקווים שיהפוך למסורת. במהלך שבוע זה הקרוי שבוע למוד (לומדים, מתארגנים ודנים) הסטודנטים אינם לומדים, ואילו המרצים מגיעים למכללה בימים שבהם הם אמורים לעבוד. השבוע מוקדש ללמידה, התארגנות וליבון של סוגיות פדגוגיות, וזוהי הזדמנות בלתי רגילה להתעמק בנושאים חשובים שאיננו יכולים לעסוק בהם במהלך הסמסטר.

מה כוללת תכנית השבוע? שיחות צוות בנושאים מהותיים הקשורים בפדגוגיה, תכנון אסטרטגי, התנסויות במרכז הסימולציות, שיפור הוראה, שימוש בטכנולוגיה לשיפור הלמידה, סיכום תוצאות המשוב ועוד. בנוסף, מתקיימות הופעות אמנותיות ומפגשים עם אנשים מבחוץ. השנה, חלק נכבד מהמפגשים ניתנו ע"י אנשי הצוות בנושאים שונים, גם כאלה שאינם קשורים ליומיום.

בסוף שנת הלימודים האחרונה נערך שבוע למוד הראשון, ובסוף סמסטר א' של שנה זאת, נערך כאמור, שבוע למוד השני. האירוע מלווה בטופס משוב, וזאת כדי שנוכל לדעת מה יש לשמר ומה כדאי לשפר.

שבוע למוד חשוב מאד ללכידות והתמקצעות של הצוות בתחומי פדגוגיה ותוכן. אך מעבר לכך ישנו בעצם קיומו מסר חשוב לסטודנטים והוא, שהמרצים שלהם מקדישים זמן ומאמצים לשיפור מתמיד של איכות ההוראה והלמידה במכללה.



היכרות של הצוות עם קורס חדש במכללה: מדריכי מוסיקה



תכנית היזמות והחדשנות זכתה ב-2 מיליון ₪ במסגרת מרכז של המועצה להשכלה גבוהה / נירית גביש, המרכז לקידום ההוראה והלמידה, ומשה שביט, מרכז היזמות,

המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

התכנית i-North הינה תוצר של שיתוף פעולה בין המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, אוניברסיטת חיפה והמכללה האקדמית תל-חי, לקידום חדשנות ויזמות בקמפוסים ובצפון כולו. במסגרת המרכז של המועצה להשכלה גבוהה חולקו בסך הכול כ-77 מיליון ₪ למוסדות אקדמיים שונים בארץ. הרעיון שמאחורי המרכז הינו להפוך את המוסדות האקדמיים גם למוסדות יזמיים, לשלב בין התעשייה לאקדמיה, בין סטודנטים למרצים וחוקרים וליצור פרויקטים וקורסים רב-תחומיים המעודדים יזמות וחדשנות.

i-North הינה תוצר של שיתוף פעולה בין המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, אוניברסיטת חיפה והמכללה האקדמית תל-חי, לקידום חדשנות ויזמות בקמפוסים ובצפון כולו.

במסגרת התכנית ישלבו המוסדות האקדמיים פעולה, תוך ניצול משאבים משותפים, שיתוף תכניות אקדמיות, שילוב יתרונות יחסיים ובניית תשתית התנסות מבוזרת, שתהווה זרז לפיתוח חדשנות ויזמות בצפון כולו. דגש רב מושם על שילובים בין-תחומיים, הממנפים יתרונות יחסיים וסינרגיה בין השותפים ויוצרים תחומי התמקדות לחדשנות ויזמות. התכנית מתמקדת בחמישה תחומים: בריאות ורווחה דיגיטליים, תעשייה חכמה 4.0, מדעי הים, טכנולוגיית מזון, וסביבה וקיימות.

התכנית מתעתדת להותיר חותם בר קיימא, ליצור שינוי רוחבי בתכניות חינוך והכשרה, במדיניות ובתרבות ולעודד מחקר יישומי יזמי המשלב סגל וסטודנטים; כל זאת בניהול של צוות מוביל בעל ניסיון עשיר ביזמות ובשיתוף פעולה עם התעשייה ורשת מנטורים רחבה.

התקציב שניתן לתכנית על ידי המועצה להשכלה גבוהה, בסך 2 מיליון ₪, הינו ל-4 שנים, כאשר לפחות מחצית ממנו תוקדש להרחבה והעמקה של חינוך לחדשנות ויזמות, כולל התנסויות מעשיות, ולחשיפה לתרבות יזמית.

פרופ' שרית סיון, המשנה לנשיא המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, אומרת כי תכנית היזמות i-North תשדרג את התשתיות האנושיות והפיזיות במוסדות השותפים, שיהפכו למובילי יזמות וחדשנות בת קיימא ויקדמו את הפריפריה הצפונית. "לא בכל יום חוברים שלושה גופים להשכלה גבוהה לתכנית רב-שנתית ורב-מוסדית שתצעיד את האזור כולו קדימה בתחום היזמות והחדשנות. הצוות המשותף, בראשות אלקה ניר מאוניברסיטת חיפה, עשה לילות כימים על מנת להגיש למל"ג תכנית מסודרת ומפורטת, אשר לשמחתנו התקבלה ואשר צפויה לחולל שינוי משמעותי. יישום התכנית יקדם את המוסדות השותפים, חברות ומפעלים שותפים וכאלו שיצטרפו לעשייה, וכפועל יוצא את האזור כולו. אני רוצה להודות לד"ר משה שביט ממרכז היזמות ולד"ר נירית גביש מהמרכז לקידום ההוראה והלמידה, שהובילו את הנושא מטעם המכללה, ולשאר השותפים בתכנית, על עבודה מאומצת ללא לאות. עכשיו עלינו לצאת לדרך ולהגשים את המטרות שהצבנו לעצמנו", ציינה פרופ' סיון.

מנהיגות הנדסית באורט בראודה / אילון פרת, שיוק, בטו כץ ונירית גביש, המרכז לקידום ההוראה והלמידה, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

דומה שדווקא המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה, הממוקמת בכרמיאל, היא הנחשונית. המרכז לקידום ההוראה והלמידה של המכללה מחולל מהפכה של ממש בהכשרת הסטודנטים, ועושה רושם שבהקשר זה היא מובילת השינוי באקדמיה הישראלית.

להיות מהנדס במאה ה-21 זה הרבה יותר מלתכנן, לבצע חישובים ולכתוב קוד. המהנדס של היום נדרש ליכולת עבודה בצוות, למידה עצמאית במשך כל החיים ולהיות מסוגל להתמודד עם פתרון של בעיות מורכבות במצבי חוסר ודאות. אלה הן דרישות התעשייה המתקדמת בישראל ובעולם כולו.

במשך שנים התבססה הכשרתם של המהנדסים בארץ ובעולם בעיקר על הקניית ידע הנוגע ישירות לתחום ההנדסי הנלמד, אך כיום, בעקבות התמורות שחוללה הקדמה, יש הכרח לשנות גם את שיטות ההכשרה. על אתגר זה מופקדים המוסדות להשכלה גבוהה; אלה מבינים שחלף זמן של שיטות ההכשרה הוותיקות וכי עליהם לספק לתעשייה בוגרים בעלי חשיבה חדשנית ויצירתיות, שהשכלתם רחבה מעבר לתחום ההנדסי שבו התמחו, מעין מולטי-

מהנדסים, או במלים אחרות: הוכשרו למנהיגות הנדסית.

האקדמית להנדסה אורט בראודה, הממוקמת בכרמיאל, היא הנחשונית. המרכז לקידום ההוראה והלמידה של המכללה מחולל מהפכה של ממש בהכשרת הסטודנטים, ועושה רושם שבהקשר זה היא מובילת השינוי באקדמיה הישראלית. השיטה שבחרו במכללה להתחיל את המהפכה מבוססת על "למידה מבוססת בעיות" - PBL - Problem Based Learning, לפיה הסטודנטים הם האחראים על תהליך הלמידה, מתנהלים בצורה עצמאית ולומדים לעבוד בצוות תוך התמודדות עם פתרון בעיות כאמצעי ללמידה משמעותית.

אימוץ PBL כגישה מובילה בהוראה ובלמידה מציבה את המכללה בעמדה ייחודית בהשכלה הגבוהה הנדסית בארץ, שכן זו המכללה היחידה המכשירה את הסטודנטים בכלל הכישרים והמימוניות הנדרשות מהמהנדסים של היום. כבר במהלך הלימודים לתואר, הסטודנטים מתנהלים כמו מהנדסים בתעשייה וצוברים

הדברים כבר קורים. בפקולטות להנדסה בעולם משלבים בתכניות הלימוד מקבץ קורסים שמטרתם שנועדו להטמיע במהנדס תכונות של מנהיגות. כזאת, למשל, היא תכנית שכבר רצה באוניברסיטה של אוקלהומה בשם: Jerry Holmes Leadership Program for Engineers & Scientists (JHLP) שמטרה לשפר את יכולות הסטודנטים להנדסה בחמישה תחומים עיקריים: התפתחות אישית, יחסים ביו-אישיים, ניהול ועבודת צוות, מנהיגות וטיפוח בנה רב-תרבותית. התכנית מספקת מגוון של הזדמנויות לפיתוח מנהיגות, כולל ימי הרצאות מובחנות, סדנאות, קורסים וסימפוזיון מנהיגות דו-שנתי. הם משתתפים בפגישות אקטואליות חודשיות ובאירועים אחרים שבהם הם משחיזים את כישורי המנהיגות שלהם, ובהדרגה יוצרים השפעה אמיתית כמנהיגים באוניברסיטה ובקהילות הסובבות אותה.

ומה קורה בארץ? דומה שדווקא המכללה

לפי הדו"ח, אין להסתפק רק בלימודי תיאוריה או אף בפרקטיקה מקצועית של מקצועות ההנדסה, אלא צריך להרחיב את יריעת ההשכלה למחוזות נוספים, בתיאום עם ההתפתחויות בתעשייה. הגישה המתגבשת מדגישה שחדשנות הנדסית מחייבת לא רק תוספת של נדבך ידע מדעי והנדסי כי אם גם מגוון כישורים ותכונות אישיות, שכוללים, בין השאר, יצירתיות, פתרון בעיות, חשיבה תכנונית ויזמות.

בחודש יוני הקרוב (13.6.2019) תקיים המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה כנס "מנהיגות הנדסית" שייתן במה ליוזמות שיעסקו בצורך להוביל שינוי מערכתי כלל-ארצי בכל הקשור להכשרת מהנדסי המחר. הכנס יפגיש בין מומחים וחוקרים בתחום ההוראה והלמידה, לצורך החלפת דעות וידע, על מנת לקדם עוד את התהליך הנחוץ לשינוי אופיו ויכולותיו של המהנדס העתידי.

ניסיון חשוב שמכשיר אותם להוביל את תעשיית המחר. המכללה אימצה שיטה זו לאחר שמחקרים היראו ששיטת PBL משפרת את יכולת הלמידה של הסטודנטים ומגבירה את המוטיבציה שלהם להצטיין, לעבוד טוב יותר בצוות, ולהיות עם ראש יצירתי ופתוח לרעיונות חדשניים - תכונות שנדרשות כיום בתעשייה בכלל, ובתעשייה החכמה בפרט. לפי חזון המכללה, בעתיד הקרוב לא יהיה סטודנט להנדסה שילמד במכללה שלא ייקח לפחות קורס אחד בסמסטר שיילמד בשיטה זו.

מוסד שמואל נאמן למחקר מדיניות לאומית שליד הטכניון פרסם לאחרונה דו"ח "חינוך מהנדסים במאה ה-21", שמחזק את הדעה שדוגלת בצורך להרחיב את השכלתו של המהנדס הישראלי, כבר בשלבים הראשונים להכשרתו, על מנת שבסיומם הוא יוכל להשתלב היטב בעולם הטכנולוגי המתחדש ולעמוד בתחרות הגלובלית.

תכנית ייחודית של המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה זכתה במימון של 100,000 ₪ מהמל"ג / שרון תדהר ונירית גביש, המרכז לקידום ההוראה והלמידה, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה



הוועדה לתכנון ותקצוב (ות"ת) במועצה להשכלה גבוהה (מל"ג) תעניק 100,000 ₪ לתכנית ייחודית לשילוב מיומנויות רכות כחלק אינטגרלי ממערך ההוראה והלמידה בכל תכניות הלימוד במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה. התכנית, שפותחה על ידי המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה ורכזת תחום המיומנויות הרכות שרון תדהר, נבחרה על ידי ועדת שיפוט של מל"ג וות"ת, שבחנה הצעות שהוגשו לידיה לפעילויות ייחודיות לשיפור איכות ההוראה והלמידה במוסדות להשכלה גבוהה.

"וועדת השיפוט מצאה את הצעתכם ראויה לזכייה", כתבה יו"ר הות"ת, פרופ' יפה זילברשץ, במכתב רשמי המאשר את הזכייה, אותו שלחה לנשיא המכללה, פרופ' אריה מהרשק. במכתב ציטטה פרופ' זילברשץ מנימוקי וועדת השיפוט: "שילוב בין הנדסה ומיומנויות רכות הינו חדשני, נכון, בעל פוטנציאל לשיפור איכות הלמידה ובעל השפעה משמעותית על הבוגרים", והוסיפה: "אנו מברכים אתכם על הזכייה בפרויקט הנבחר, ומאחלים לכם הצלחה רבה בקידום ושיפור איכות ההוראה והלמידה במוסדכם ובמוסדות ההשכלה הגבוהה ככלל".

"מיומנויות רכות הן מיומנויות אישיות ובין-אישיות הכוללות יכולות בתחומי אינטליגנציה רגשית, עבודת צוות, תקשורת, ניהול ומנהיגות, פתרון קונפליקטים, קבלת החלטות, הנעה ומשמעת עצמית, יכולת שכנוע ועוד. הן חשובות משום שהן משפיעות על יכולתו של אדם להצטיין ולהגיע להישגים אישיים ומקצועיים במסגרות חברתיות, כמו ארגונים, צוותי עבודה או כל הרכב אנשי אחר" מסבירה ד"ר נירית גביש, העומדת בראש

המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה.

”אני שמחה על הזכייה במענק. אנו רואים חשיבות רבה במאמצינו להקנות לסטודנטים הלומדים את מקצועות ההנדסה כישורים רכים. המחסור בכישורים אלו בקרב הבוגרים עולה פעמים רבות בשיחות ובמפגשים עם התעשייה. בעולם שבו קצב ההשתנות הטכנולוגית מואץ ביותר, המהנדס צריך להיות מסוגל להתמודד עם אתגרים חדשים ובלתי-ידועים, ואין די בידע מקצועי. אנו סבורים שהשילוב של כישורים אלו כחלק אינהרנטי מקורסי התוכן של המחלקות השונות,



ובהובלת המרצה שקיבל את ההכשרה המתאימה לשלב תכנים אלו, יכול לשנות באופן משמעותי את סוג הבוגר שמסיים ללמוד לימודי הנדסה ויוצא להשתלב בשוק העבודה” ציינה ד”ר גביש.

אירוע השקת הקתדרה להשכלה אקדמית בעידן דיגיטלי ע”ש יאנוש קורצ’אק מיכל דיאמנט ואיתמר שבתאי

ביום 17 בפברואר 2019 נערך כנס ההשקה של: ”הקתדרה להשכלה אקדמית בעידן דיגיטלי ע”ש יאנוש קורצ’אק” במסלול האקדמי המכללה למנהל .

במהלך האירוע היו 3 הרצאות. הרצאתו של אחרון הניצולים לביתו של יאנוש קורצ’אק, מר יצחק בלפר בן 96, צייר וסופר אשר סיפר על ילדותו בבית ועל משנתו החינוכית של יאנוש קורצ’אק. לאחר מכן פרופסור יורם הרפז נתן את

הרצאתו: ”5 עקרונות יסודות בחינוך במאה ה-21” ולבסוף הרצאתו של ד”ר חיים שפירא: ”תפילותיהם של אלה שאינם מתפללים”.

הקמת הקתדרה היא יוזמה של רקטור המסלול האקדמי המכללה למינהל פרופ’ ארנה בן-נפתלי שאף גייסה תרומה משמעותית ורב שנתית. פרופ’ ארנה בן-נפתלי: ”מול עולם תעסוקה דינמי ואקדמיה שמתמודדת עם קצב טכנולוגי מואץ, הצורך בפיתוח גישות חדשות בחינוך הוא חיוני, והמכללה למינהל מצטרפת למוסדות המובילים שצופים פני עתיד ונערכים לפיתוח כלים חדשים בלמידה שהולמים את התקופה. הקתדרה עתידה להגדיר מחדש את מרחבי הלמידה הפיזיים והווירטואליים, את תפקיד המרצה, את שיטות הלמידה ואת טיב האינטראקציה בין המחנך והמנטור לסטודנט”.

בשבועות האחרונים יצא קול קורא לעידוד המחקר ויוזמות חדשניות בתחום. הקתדרה תפתח מיזמים בעולמות הלמידה וההוראה על ידי פתיחת חממת EdTech שמטרתה להביא את הסטודנטים משלב הרעיון, דרך אפיון ופיתוח מוצר ראשוני, עד להיכרות עם השוק הפתוח והקמת המיזם שאליו הם מכוונים. התכנית מורכבת מעבודה בצוותים על בסיס שבועי והנחיה של מנטורים שילוו את המיזם בכל שלב.

בנוסף, הקתדרה מתכננת לפתח תכניות לימודים לתארים אקדמיים בחדשנות ובטכנולוגיות למידה.

ד”ר איתמר שבתאי, סגן הרקטור יעמוד בראש הקתדרה: ”בוגרי תארים שיוצאים לשוק העבודה של המאה ה-21 מחויבים להיות בעלי ידע, כישורים, יכולות ומיומנויות רלוונטיות כדי לייצר גשר ישיר בין האקדמיה לתעשייה. אתגרים אלה מחייבים מעבר ממיקוד בהוראה למיקוד בלמידה ומעבר מלמידה פסיבית ללמידה אקטיבית. הקתדרה, שתפתח ותעודד שיטות הוראה חדשניות, נוסדה על מנת לעמוד באתגרים האלה בדיוק”.



ביקור ההנהלה האקדמית של אפקה במוסדות מובילים בעולם לחינוך מהנדסים

מיקה גבל - ראש המרכז לקידום הוראה - מכללת אפקה

הנדסיים למען הקהילה. בנוסף, הולכת ומתבססת ב-MIT תכנית תלת שנתית חדשנית בשם NEET - New Engineering Education Transformation, המתמקדת בהקניית כישורים רכים באמצעות למידה מבוססת פרויקטים (לפרטים: <https://neet.mit.edu>)



אוניברסיטת ווסטר (Worcester Polytechnic Institute - WPI) מתמקדת ב-50 שנה האחרונות בלמידה מבוססת פרויקטים ובעיות (PBL) כגישה הפדגוגית המובילה במהלך הלימודים, החל מהשנה הראשונה ובמגוון רחב של קורסים. לטענתם, לימודים בשיטה זו מדמים את צורת העבודה בתעשייה והיא מאפשרת הקניית כישורים רכים כמו עבודת צוות, למידה עצמית ויכולת הצגה.



באוניברסיטת הארוורד התקיים שיח מעניין עם דיקן בית הספר להנדסה בנושא היתרונות והחסרונות במסורת והמיתוג של הארוורד. זכינו למפגש מרחיב אופקים ומיוחד במינו עם פרופ' אריק מזור שהפך למוביל עולמי חינוכי בשל הגישות הפדגוגיות אותן הוא מפתח: כיתה הפוכה והוראת עמיתים. פרופ' מזור טען כי מערכות החינוך בכל העולם גורמות להעלמות הסקרנות האנושית והפחתת ההנעה הפנימית ללמידה. לאור זאת, הסטודנטים באקדמיה חווים קשיים בהטלה של כלים לתחומים חדשים, פיתוח חשיבה ביקורתית ולימוד עצמי.



מכללת אולין הינה מוסד אקסקלוסיבי לחינוך מהנדסים שמקבל לכתליו כ-75 סטודנטים בלבד לשנה ומנהל תוכנית לימודים ניסיונית. המכללה מצליחה לפתח שם עולמי. מכללת אולין הוקמה לפני כעשרים שנה עם גישת חינוך מהנדסים מבוססת פרויקטים. כל הקורסים מתנהלים על ידי פרויקטים שנבחרו בקפידה בכדי לכסות לימוד נושאים ותחומי דעת בלימוד עצמי בהנחיית הסגל

במהלך חודש פברואר 2019, ביקרה ההנהלה האקדמית של מכללת אפקה במוסדות אקדמיים העוסקים בחינוך מהנדסים באזור בוסטון בארה"ב. הסיור כלל ביקורים בחמישה מוסדות אקדמיים לחינוך מהנדסים, מהמובילים בתחום, ובפרט כאלה המיישמים גישות חלופיות לחינוך מהנדסים. מטרת הנסיעה הייתה מפגשים, החלפת דעות והיכרות עם פעילויות, ותשתיות במוסדות המנסים להתאים את חינוך המהנדסים לצרכי העידן הנוכחי. הביקור כלל דיונים עם מובילים עולמיים בתחומים שונים. להלן התובנות המרכזיות שעלו מהביקור.



הסיור כלל ביקורים בחמישה מוסדות אקדמיים לחינוך מהנדסים, מהמובילים בתחום, ובפרט כאלה המיישמים גישות חלופיות לחינוך מהנדסים.

אוניברסיטת נורת'איסטרן (NorthEastern) נוקטת בגישה חינוכית של למידה בשילוב עשייה ומעורבות של סטודנטים בפרויקטים תעשייתיים תוך רכישת כישורים חיוניים. האוניברסיטה מקיימת שיתוף פעולה עם מאות חברות תעשייתיות בכל העולם (Co-Op). החל מהשנה השנייה ללימודים, עובד כל סטודנט חצי שנה בתעשייה, כל שנה - בחברה אחרת, במשרה מלאה, בשכר ובתוכנית מתואמת מראש עם האוניברסיטה. עד תום הלימודים כל סטודנט חווה 2 או 3 תקופות עבודה כאלו (כתלות בתכנית הלימודים).



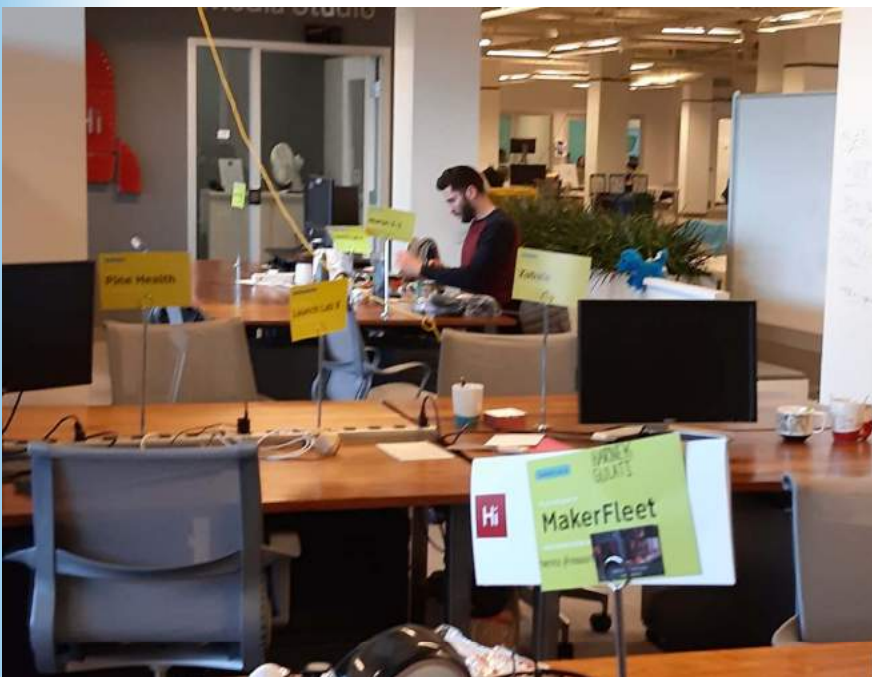
באוניברסיטת MIT הקניית כישורים חיוניים מתבצעת בעיקר על ידי פעילות בקמפוס מחוץ לתוכנית הלימודים הפורמלית, כגון: סטודנטים כעוזרי מחקר במעבדות הסגל, מועדוני סטודנטים, מעבדות מייקרים (MakerWorkshops) ופרויקטים

ותוך מודעות לכך שלא כל התוכן הדרוש יכוסה במהלך הלימודים. כלומר, ראשי המכללה מודעים לכך שהבוגרים שלהם מסיימים עם פערי ידע לעומת בוגרי תוכניות סטנדרטיות אבל מאמינים ששישורי הלמידה העצמית והחשיבה הביקורתית של הסטודנטים, כמו גם יכולותיהם בתחום התכנון, ההצגה ועבודה בצוות חשובים יותר מהקניית ידע מלא.

כפועל יוצא מהנסיעה, תנוסחנה במכללת אפקה תוכנות ויתקיימו דיונים פנימיים בשיתוף הסגל והסטודנטים, כדי לבחון מה ניתן לאמץ, תוך התאמה לתרבות, לסגל ולסטודנטים של מכללת אפקה, ותוך בניית שיתוף פעולה בינלאומי עם חלק ממוסדות אלה באספקטים שונים של פעילות מחקרית שיכלול משותפת וביקורים הדדיים של סגל וסטודנטים.



**בתמונות למטה: הביקור
בהרווארד. למעלה:
המשלחת**





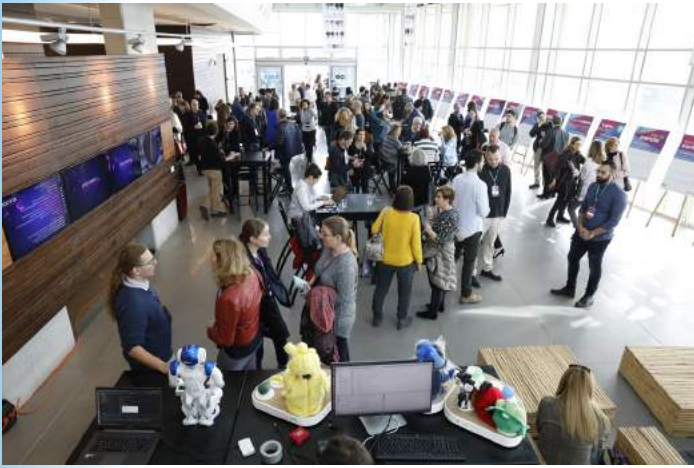
הכנס הראשון לחדשנות בלמידה של אוניברסיטת תל אביב אורטל אנגלברג

ב-7.2.19 התקיים הכנס ה-1 לחדשנות בלמידה של אוניברסיטת תל אביב (ראו סרטון בקישור זה). הכנס, בהובלת נשיא האוניברסיטה - פרופ' יוסף קלפטר ורקטור האוניברסיטה - הפרופ' ירון עוז, היה מפגש ראשון מסוגו בקמפוס בו התכנסו 230 חברי וחברות הסגל הבכיר של האוניברסיטה ליום שלם העוסק בחדשנות בהוראה ובלמידה. את הכנס הנחה מר יובל שרייבמן, מנכ"ל המרכז לחדשנות בלמידה של האוניברסיטה - [TAU Online](#).



הכנס הוא חלק ממהלך אוניברסיטאי רחב היקף לשיפור ועדכון ההוראה והלמידה. כחלק ממהלך זה, פורסם ביוני 2018 קול קורא לעידוד יוזמות של חדשנות בהוראה, המבוסס על מודל דומה שמופעל באוניברסיטת Columbia. מתוך עשרות הצעות שהוגשו מרחבי האוניברסיטה נבחרו 23 הצעות שזכו למימון כולל של 400,000 ש. את ההצעות בחנה ועדה כלל-אוניברסיטאית בהובלת סגן הרקטור שהוקמה בשנה החולפת ופועלת בשיתוף המרכז לחדשנות בלמידה לקידום התחום ברחבי הקמפוס. בכנס החדשנות הוצגו 5 מתוך ההצעות הזוכות: "משחק תפקידים" בקורס במדעי הרוח (קישור לסרטון קצר), חדרי בריחה במרכז Minducate למדעי הלמידה (קישור לסרטון קצר), קורס היברידי בפקולטה לרפואה, מעבדה דיגיטלית ב"כיתה הפוכה" בפיזיקה, וקורס "יחד" - קורס רב-מקצועי המשלב סטודנטים לרפואה ולמקצועות הבריאות בלמידה במודל PBL (קישור לסרטון קצר).

עוד כלל הכנס הרצאה בתחום הביג-דאטה ותערוכת סטארטאפים בתחום ה-EdTech, פאנל סטודנטים בהובלת סגן הרקטור - הפרופ' אייל זיסר, תערוכת פוסטרים של הפרויקטים הזוכים בקול הקורא ה-1 והצגת הקול הקורא ה-2 שייפתח בימים אלה. הרצאות נוספות עסקו ביצירת תכנית לימודים חדשה בפקולטה למדעי הרוח, שילוב מוקים בקורסי מבואות גדולים, כיתת העתיד, ניוו-מיתוסים, סקרנות ולמידה. את היום חתמו מיני-סדנאות מעשיות: איך לפתוח שיעור?, הופעה מול קהל - עשה ואל תעשה, סימולציה ככלי ללמידה וסדנת כלים דיגיטליים בהוראה.



פיתוח קורס חובה לסטודנטים להנדסה (Essential Skills) מיומנויות חיוניות

שרון תדהר, ד"ר מירי שחם- המרכז לקידום ההוראה והלמידה, המכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה

קורס מיומנויות חיוניות הופעל השנה כקורס חובה של שעתיים בשבוע לכל הסטודנטים להנדסה בשנה א'. המרצים המלמדים בקורס קיבלו הכשרה על ידי צוות הפיתוח של הקורס- 2 מומחיות להוראה ולמידה בחינוך ההנדסי (שרון תדהר- ניהול והתנהגות אירגונית, ד"ר מירי שחם-פסיכולוגיה וייעוץ ארגוני), 3 מרצים להנדסה (בטו כץ- חשמל ואלקטרוניקה, שי ישראלי- מכונות, ד"ר חנה פייגר- ביוטכנולוגיה) ומרצה מתחום מדעי החברה (ד"ר מגי בן יהודה).

רציונל הקורס

בשנים האחרונות פורסמו ניירות עמדה ודוחות שונים המעידים כי הכישורים והמיומנויות הנדרשים ממהנדסים משתנים בעקבות ההתפתחות של טכנולוגיות המידע וחדירתן המהירה לחיי היום-יום ולשוק העבודה. בעולם הגלובאלי והדינמי של היום, מצופה מבוגרי האקדמיה להגיע לשוק העבודה מצוידים במיומנויות חיוניות (Essential skills or soft skills) כגון ניהול עצמי, עבודת צוות, תקשורת, פתרון בעיות, יצירתיות ויזמות. בנטור, זוננשיין ודיין (2018) טוענים כי כיום יש צורך להקנות לסטודנטים להנדסה, בנוסף לידע הדיסיפלינרי, את המיומנויות החיוניות כבר במהלך הלימודים, על מנת שלימודיהם יהיו רלוונטים לעולם העבודה.

מטרת הקורס

להקנות לסטודנטים מיומנויות חיוניות של ניהול עצמי, פתרון בעיות, עבודת צוות, קבלת החלטות ותקשורת כבר בתחילת לימודיהם על מנת לאפשר העמקה ותירגול של מיומנויות אלו בהמשך דרכם האקדמית.

נושאי הקורס

- ◆ ניהול עצמי : הצבת מטרות ויעדים; ניהול זמן, משימות ומשאבים אישיים; התמודדות במצבי עומס ולחץ.
- ◆ עבודת צוות: תכנון ופיתוח עבודת צוות אפקטיבית.
- ◆ פתרון בעיות ((PBL: בעיות מובנות ובלתי מובנות. הסטודנטים מתנסים בעבודת צוות שמטרתה להעלות פתרונות לבעיה בלתי מובנית שקיבלו.
- ◆ תקשורת: קידום רעיונות דרך הצגה אפקטיבית.

הקורס ניתן בסמסטר הזה ל- 15 קבוצות לימוד שכללו מכסימום 30 סטודנטים בקבוצה. בימים אלו אנו עורכים משוב מרצים וסטודנטים על מנת להפיק לקחים ולשפר את הנדרש בקורס.

כנסים וימי עיון מתוכננים

חברים יקרים, שלום רב

כבכל שנה, גם השנה יערוך המרכז לקידום הוראה באוניברסיטת בר-אילן כנס שנתי (השמיני במספר) אשר יעסוק הפעם בנושא של מוח, יצירתיות ולמידה.

מבנה הכנס השנה יהא מושתת על הרצאת פתיחה של פרופ' יורם יובל; הרצאה מרכזית של פרופ' רקס יונג, חוקר מוח מאוניברסיטת ניו מקסיקו בארה"ב; מושב חוקרים בהנחיית פרופ' מרים פאוסט, רקטור אוניברסיטת בר-אילן, ולבסוף קטע אמנותי.

בנוסף, כמו בשנה שעברה, גם השנה אנו נאפשר פורום מיוחד של ראשי וחברי המרכזים לקידום ההוראה השונים מכל רחבי הארץ, ונעלה דילמות וסוגיות אשר קשורות ספציפית אליהם.

הכנס יתקיים באולם "פלדמן" בקמפוס אוניברסיטת בר-אילן ביום שני, ח' אייר תשע"ט, 13 במאי 2019, בשעות 09:00 עד 16:00.

לאחר חופשת הסמסטר, אנו נוציא הזמנה רשמית ומסודרת עם לו"ז הכנס, וכן נאפשר הרשמה.

מצפים לראותכם כבכל שנה!



ד"ר קרן גולדפרד
מנהלת המרכז לקידום ההוראה
אוניברסיטת בר-אילן

מוסד אקדמי	שם/נושא הכנס	תאריך
בצלאל	סדנאות הממטרה	12.3.19
מוזיאון תל אביב	טקס מרצה מעורר השראה מטעם התאגדות הסטודנטים	7.4.19
עמק יזרעאל	הכנס השנתי	30.4.19
אוניברסיטת בר אילן	מח, יצירתיות ולמידה	13.5.19
מל"ג	יום עיון למרכזי הוראה	27.5.19
אורט בראודה	מנהיגות הנדסית: התחדשות באקדמיה	13.6.19
אורנים	הכנס הרביעי ליצירתיות בהוראה	2.7.19
אוניברסיטת תל אביב	כנס EDTECH	יוני 19 (טרם נקבע סופית תאריך)

**המרכז לקידום ההוראה והלמידה במכללה האקדמית להנדסה אורט בראודה
בכרמיאל**
ממשיך במסורת שהחלה בשנת 2005 וקורא להגיש הצעות לכנס השביעי:



מובילים שינוי באקדמיה
הכנס יתקיים ביום חמישי 13.6.19 החל מהשעה 9.30 עד 16.30

מטרת הכנס היא לשמש במה להצגת יוזמות העוסקות בהובלת שינוי מערכתי בהוראה ובלמידה באקדמיה. הכנס ישמש מקום מפגש לדיאלוג, שיתוף בידע והחלפת דעות ורעיונות בין מומחים וחוקרים העוסקים בהובלת שינוי וחדשנות באקדמיה. הכנס יכלול הרצאות מליאה, למידת עמיתים במתכונת של "שולחנות עגולים" ומושבים של פוסטרים. **בסוף הכנס יערך מפגש של הפורום הארצי של מרכזי ההוראה והלמידה בראשות פרופ' ניצה דוידוביץ'.**

אנו מזמינים אתכם להשתתף בכנס ולהגיש הצעה להצגה:

- ❖ **הנחיית למידת עמיתים - שולחן עגול** (שעה ורבע): הצגת נושא הקשור להובלת שינוי מערכתי בחינוך הגבוה וניהול דיון עם העמיתים. נשמח אם מי שמציע שולחן עגול ישתף בו, בהתאם לנושא, גם עמיתים ממוסדות אקדמיים אחרים.
- ❖ **הצגה של פוסטרים** המציגים יוזמה חדשה או מחקר בנושא הובלת שינוי באקדמיה בתחום ההוראה והלמידה. בחרנו הפעם בדרך זו כדי לאפשר דיאלוג ומקום לשאלות של המתעניינים ביוזמה מסוימת.

הנחיות להגשת הצעה לשולחן עגול:

- ❖ להצעת נושא לדיון בשולחנות העגולים יש לשלוח תקציר (עד 300 מלים) בפונט Tahoma 12 רווח שורה וחצי, עם שמות המנחים, תואר אקדמי והשיוך המוסדי, הנושא והסוגיות המרכזיות שתרו להעלות לדיון.

הנחיות לכתבת הצעה לפוסטר:

- ❖ פורמט ההגשה ייכתב בפונט Tahoma 12 רווח שורה וחצי ויכלול: נושא, שם המחבר/ים, שיוך מוסדי, עד 5 מילות מפתח ותקציר באורך של עד 300 מילים. אנא הבהירו את החידוש בנושא שלכם.

התקצירים וההצעות לשולחן עגול יפורסמו בחוברת התקצירים של הכנס באתר הכנס.

אנא שלחו את התקציר ו/או ההצעה למייל tlc@braude.ac.il עד 1.3.19
הודעה על אישור ההצגה בכנס תתקבל עד 7.4.19

נקודות למחשבה בבניית הצעה לפוסטר (עובד עפ"י Mentors-group)

- ❖ תכננו מראש מהי ה"מתנה" שתרו שהקהל יישאר איתה (המסר המרכזי)
- ❖ ממה תרו "לנער אבק" – מה תרו להציג מזווית אחרת?
- ❖ מה מעניין ביוזמה / במחקר שלך - תכנית חדשה? שיטת מחקר ייחודית?
- ❖ מהו הכלי הכי מלהיב ומדויק להציג את המסר שלך (תמונה, קריקטורה, אנימציה, ציטוט, מטאפורה?)
- ❖ מהי המשמעות של היוזמה – מה משתנה או מתחדש?

בברכה,

ד"ר נירית גביש, ראש המרכז לקידום ההוראה והלמידה
ד"ר מירי שחם, יו"ר ועדת הכנס
צוות המרכז לקידום ההוראה והלמידה



אנו, חברי הנהלת הפורום, מבקשים להודות מעומק הלב לד"ר אפרת פיטרסה על תרומתה החשובה לקידום ההוראה והלמידה, הן במכללה האקדמית גליל מערבי, והן במישור הארצי.

ידעונו זה של ראשי מרכזי ההוראה בישראל, הרביעי במספר, רואה אור בזכות המטלה שקיבלה על עצמה במסירות ובהקפדה - להביא לידי ביטוי, ולו גם במעט, מהנעשה במוסדות האקדמיים בישראל, בהנהגתם של ראשי המרכזים.

בישיבותינו, אפרת העלתה על סדר היום את מיסוד התפקיד ברמת המועצה להשכלה הגבוהה, ואכן נושא זה מטופל ונקווה לתוצאות במהרה.

תודה ענקית בשם כולנו

ניצה, אהרון, מנשה ושמחה



תעודת הוקרה לד"ר אפרת פיטרסה

ראשי מרכזי ההוראה בישראל מודים לך על פעילותך במסגרת פורום מרכזי ההוראה ומוקירים את תרומתך לקידום ההוראה וההתמקצעות של מרכזי ההוראה בישראל.

פעילותך מהווה תוספת חשובה בדרך למיצובם של מרכזי ההוראה כגוף פרופסיונאלי מוכר ומשפיע.

אנו מאחלים לך הצלחה רבה.

בהערכה והוקרה

פרופ' ניצה דוידוביץ, פרופ' אהרון פלמוץ,
ד"ר מנשה פיטרקובסקי וד"ר שמחה אבוגוס

תשע"ט
2019